

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง สัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ผู้วิจัย ได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยรูปแบบความสัมพันธ์แบบสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Model) แล้วสร้างแบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ และนำผลการวิจัยที่ได้มาสร้างรูปแบบการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ และนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบยืนยัน (Expert Verify) โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัย พบว่า เส้นทางการอิทธิพลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอิทธิพลทางตรง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM : Structural Equation Model) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL for windows) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) มีอยู่ 5 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการการเงิน ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการควบคุมการผลิต ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรบุคคล ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสื่อสารมวลชน และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาชุมชนสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 แนวทาง คือ

2.1 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการการเงิน

- 2.2 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมการผลิต
- 2.3 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรบุคคล
- 2.4 แนวทางการพัฒนาการขอรับการสนับสนุนจากสื่อสารมวลชน
- 2.5 แนวทางการพัฒนาการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

3. การประเมินผลตรวจสอบยืนยันรูปแบบการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์

การประเมินผลตรวจสอบยืนยันรูปแบบการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน พบว่า รูปแบบการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาแบบจำลองความสัมพัทธ์เชิงสาเหตุที่มีผลต่อรูปแบบการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัย ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ มี 7 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการการเงิน ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการควบคุมการผลิต ปัจจัยด้านการตลาดเชิงรุก ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของกลุ่ม ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรบุคคล ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสื่อสารมวลชน และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ามี 5 ปัจจัย ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการ โครงสร้างเชิงเส้น โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL for windows) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) ได้แก่ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการการเงิน ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการควบคุมการผลิต ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรบุคคล ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสื่อสารมวลชน และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย มาอภิปราย ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการการเงิน

เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ สอดคล้องกับ สมชาย หิรัญกิตติ. 2544 : 98 ผู้ดำเนินธุรกิจต้องมีข้อมูลที่สำคัญ ถูกต้องและแม่นยำ เพื่อใช้ในการตัดสินใจ ที่ต้องอาศัยข้อมูลด้านการเงินเกิดจากกระบวนการบัญชีของกิจการระบบการบัญชีซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐาน อันแสดงถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจขนาดย่อมเป็นจำนวนมากจะพบปัญหา ด้านการเงินและมีการบันทึกทางการเงินบัญชีไม่เพียงพอทำให้ผู้บริหารและเจ้าของธุรกิจมีข้อมูล ด้านการเงินน้อย ซึ่งเป็นอันตรายต่อการตัดสินใจ และ ชนะใจ เคชวิทยาพร (2542 : 57) การบริหารการเงินอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้มูลค่าของธุรกิจสูงขึ้น ซึ่งการเงินเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้ธุรกิจของกลุ่มดำเนินการได้ตามเป้าหมาย เพราะเงินเป็นปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจของการดำเนินการของกลุ่ม ดังนั้น ข้อมูล ด้านการเงินเกิดจากกระบวนการบัญชีของกิจการซึ่งระบบการบัญชีเป็นปัจจัยพื้นฐาน ที่แสดงถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจกลุ่มจึงจำเป็นอย่างมากที่ธุรกิจกลุ่มจะต้องมีการวางแผนการบริหารการเงินให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

จากข้อมูลการอภิปรายผลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการการเงิน มีผลต่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนั้น การพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการการเงินของกลุ่มวิสาหกิจให้เกิดผลสัมฤทธิ์ จะต้องให้ความรู้กับผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

1.1.1 ความหมายของการเงินการคลัง

1.1.2 เรื่องระบบงบประมาณของประเทศไทย

1.1.3 การตัดสินใจลงทุน และการวิเคราะห์ความเสี่ยง

1.1.4 การฝึกให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความรับผิดชอบในการลดความเสียหาย

จากขั้นตอนการผลิต

1.1.5 การฝึกให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจัดทำแผนราย ได้กับรายจ่ายและการกันเงิน

ฉุกเฉิน

1.2 ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการควบคุมการผลิต

เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ สอดคล้องกับ ญัญญพันธ์ เศวรนนท์. 2542 : 43 การจัดการการผลิตและดำเนินงานควบคุมการผลิต เป็นการศึกษา วิเคราะห์ กำหนดแนวทางปฏิบัติ และควบคุมกระบวนการแปรูปปัจจัยนำเข้า (Inputs) ให้เป็นผลลัพธ์ (Outputs) ในรูปแบบของสินค้า

หรือบริการอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร และในการบริหารคุณภาพการผลิตให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่พึงพอใจของลูกค้า เรื่องของคุณภาพผลิตภัณฑ์ย่อมเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึง เพราะคุณภาพมีความเกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิต หน้าที่การใช้นานตลอดจนรูปร่างลักษณะของผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีผลต่อธุรกิจและลูกค้าในขณะเดียวกัน และสมคิด บางโม (2545 : 12-13) ในปัจจุบันการบริหารคุณภาพหรือการควบคุมการผลิตเป็นกิจกรรมที่ทุกคนในองค์กรธุรกิจ มีส่วนร่วมเพื่อให้ได้คุณภาพของการดำเนินงานในรูปของสินค้าและบริการ ตลอดจนภาพพจน์และความรู้สึกประทับใจที่ลูกค้าต้องการ ดังนั้น การบริหารคุณภาพจึงจัดได้ว่าเป็นหัวใจหลักของ การบริหารการผลิต และการบริหารธุรกิจขององค์กร ซึ่งการบริหารคุณภาพจะมีความหมายและความสำคัญของผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดี

จากข้อมูลการอภิปรายผลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านประสิทธิภาพการควบคุมการผลิต มีผลต่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนั้นการพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการควบคุมการผลิต เพื่อให้ได้สินค้าและบริการที่มีคุณภาพจะต้องให้ความรู้กับผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

- 1.2.1 ความหมายและองค์ประกอบของการควบคุมการผลิต
- 1.2.2 ทรัพยากรทางการบริหาร (คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ)
- 1.2.3 ทฤษฎีทางการบริหารของดูลิค เออร์วิค (POSDCoRB)
- 1.2.4 เทคนิคการบริหารแบบ Total Quality Management Key Performance Index
- 1.2.5 สร้างพฤติกรรม 5 ส. คือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย

1.3 ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรบุคคล

เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ สอดคล้องกับ เฟลิกซ์ เอ ไนท์ (Felix A. Night .1995 : 285) การบริหารงานบุคคลเป็นศิลปะของการเลือกสรรคนใหม่และใช้คนเก่าในลักษณะที่จะให้ได้ผลงานและบริการ จากการปฏิบัติงานของคนเหล่านั้นมากที่สุด ทั้งในปริมาณและคุณภาพ คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรธุรกิจได้ ดังนั้น บริษัทใหญ่ๆ ทั้งหลายจึงมีตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบุคคล มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงานบุคคลแก่บริษัทสำหรับองค์กรธุรกิจหรือบริษัทขนาดเล็กจะกำหนดงานบริหารบุคคลอยู่ในงานหนึ่งของผู้บริหารด้วย สมพงษ์ เกษมสิน (2546 : 99) การบริหารงานบุคคลเป็นการจัดการเกี่ยวกับบุคคลนับตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้าปฏิบัติงานการดูแลบำรุงรักษา จนกระทั่งพ้นไปจากการปฏิบัติงานคน เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวของ

องค์การธุรกิจได้ ดังนั้น บริษัทใหญ่ๆ ทั้งหลายจึงมีตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบุคคล มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงานบุคคลแก่บริษัทสำหรับองค์การธุรกิจหรือบริษัทขนาดเล็ก จะกำหนดงานบริหารบุคคลอยู่ในงานหนึ่งของผู้บริหารด้วย

จากข้อมูลการอภิปรายผลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรบุคคล มีผลต่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนั้น การพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรบุคคล เพื่อให้ผู้นำและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข จะต้องให้ความรู้กับผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

- 1.3.1 ระบบคุณธรรมและระบบอุปถัมภ์ในองค์กร
- 1.3.2 การปลูกฝังจิตสำนึกความจงรักภักดีต่อองค์กร
- 1.3.3 การมอบหมายหน้าที่และการแบ่งปันผลตอบแทนอย่างเสมอภาค
- 1.3.4 ทฤษฎีลำดับความต้องการ 5 ขั้น ของมาสโลว์
- 1.3.5 ทฤษฎี 2 ปัจจัย ของแฮชเบิร์ต

1.4 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสื่อสารมวลชน

เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ สอดคล้องกับ วอร์เรน ดับเบิลยู วีเวอร์ (Warren W. Weaver) การสื่อสารครอบคลุมถึงกระบวนการทุกอย่าง ที่จิตใจของคนๆ หนึ่ง อาจมีผลต่อจิตใจของคนหนึ่ง ไม่ใช่เพียงการพูดและการเขียนเท่านั้น แต่รวมถึง คนตรี ภาพ การแสดง และพฤติกรรมอื่น ๆ ของมนุษย์ และ เจอร์เกน รอย และเกรกอรี เบทสัน (Jurgen Ruesch and Gregory Bateson) การสื่อสารไม่ใช่การถ่ายทอดข่าวสารด้วยภาษาพูดและเขียน โดยมีเจตนาชัดเจนเท่านั้น แต่หมายถึงพฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลหนึ่งกระทำ แล้วส่งผลให้บุคคลอื่นเกิดความเข้าใจ

สื่อมวลชนจึงเป็นตัวกลางที่ทำหน้าที่เป็นสื่อและช่องทางในการส่งสาร ไปยังผู้รับ ได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อนิตยสาร สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งสื่อมวลชนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของประชาชน ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปความสำคัญของสื่อมวลชนได้ว่า สื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ สื่อมวลชนเหล่านี้ มีบทบาทสำคัญที่ช่วยทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปมากขึ้น ช่วยส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และจะทำให้ประชาชนที่สนใจเดินทางมาเยี่ยมชมการค้าเนินกิจการของกลุ่ม ดังนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การค้าเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จ

จากข้อมูลการอภิปรายผลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสื่อสารมวลชน มีผลต่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนั้น การพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนให้เป็นที่สนใจของสื่อเพื่อที่จะถ่ายทอดการดำเนินงานของกลุ่มไปยังสาธารณชนให้กลุ่มบุคคลต่าง ๆ สนใจในสินค้าและบริการ จะต้องให้ความรู้กับผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

- 1.4.1 ความหมายและประเภทของสื่อสารมวลชน
- 1.4.2 อิทธิพลของสื่อที่มีต่อการเมือง เศรษฐกิจและสังคม
- 1.4.3 ความรู้เรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization)
- 1.4.4 การนำเสนอสินค้าและบริการผ่านสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊กและไลน์
- 1.4.5 การนำเสนอจุดเด่นของกลุ่มต่อสาธารณชนให้ได้รับความสนใจจากสื่อ

ท้องถิ่นและสื่อกระแสหลัก

1.5 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ สอดคล้องกับ (กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2551 : 55) หน่วยงานราชการเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาประเทศและดูแลความเป็นอยู่ของประชาชน ภายใต้การกำหนดแนวทางการบริหารงาน โดยรัฐบาลและมีเป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ทั้งนี้ภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานราชการนั้น ได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน เพื่อการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการนำมาใช้ซึ่งงบประมาณแผ่นดิน อันมีที่มาจากเงินภาษีอากรของประชาชนในประเทศเป็นหลัก

จากข้อมูลการอภิปรายผลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านการขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ มีผลต่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนั้น การพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความสามารถในการประสานงานกับส่วนราชการเพื่อขอรับการช่วยเหลือจากภาครัฐ กลุ่มวิสาหกิจจะต้อง ได้รับความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

- 1.5.1 ความหมายและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ
- 1.5.2 ระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย
- 1.5.3 การสร้างความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

1.5.4 การจัดโครงการฝึกอบรมโดยขอความอนุเคราะห์วิทยากรจากหน่วยงาน
ภาครัฐ

1.5.5 การฝึกให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการ
สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และความรู้ทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง สัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย
มีข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อนำไปใช้และการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การวิจัยเรื่องนี้ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการการเงินเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อ
สัมฤทธิ์ผลของการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริง
ในการดำเนินงานของทุก ๆ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพราะหากระบบการเงินขาดความ
โปร่งใสไร้ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ก็จะเกิดผลเสียต่อองค์กรมากที่สุด โดยเฉพาะ
วิสาหกิจชุมชน เป็นการรวมกลุ่มกันของชาวบ้านเพื่อสร้างรายได้เสริมระหว่างการรอฤดูกาล
เก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร เพื่อนำรายได้จากการทำสินค้าและบริการในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
มาจุนเจือครอบครัว ดังนั้นการเงินจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะต้องศึกษาและ
กำหนดวิธีการที่จะจัดหา จัดสรร และควบคุม การใช้ทรัพยากรเงิน โดยคำนึงถึงความเสี่ยงต่าง ๆ
อันอาจเกิดผลกระทบต่อกลุ่มได้ ความรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการการเงินของวิสาหกิจ
ชุมชนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะถ้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการด้าน
การเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเทคนิควิธีการที่ถูกต้องโปร่งใสและเป็นธรรม กลุ่มวิสาหกิจก็จะ
ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานเพราะเงินถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งขององค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

บริบทพื้นที่การวิจัยและรูปแบบที่สร้างขึ้นในครั้งนี้อยู่ในเฉพาะเขตจังหวัด
กาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ผู้วิจัยสามารถเดินทางไปเก็บข้อมูลได้สะดวก เนื่องจากมีข้อจำกัดด้าน
ระยะเวลาและงบประมาณในการวิจัย ดังนั้นการอ้างอิงไปสู่กลุ่มวิสาหกิจของหมู่บ้านชุมชนใน
พื้นที่ภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศอาจมีข้อจำกัด ควรมีการวิจัยในจังหวัดอื่นและภาคอื่น ๆ เพื่อ

ศึกษาเปรียบเทียบผลการวิจัยในการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนต่างพื้นที่ ต่าง
สภาพแวดล้อม สินค้าและบริการต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาคที่ต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY